

PRIEMYSEL

Priemysel a zamestnanosť obyvateľstva vo Svrčinovci je veľmi úzko spätá s rozvojom priemyselnej výroby na Kysuciach pretože táto bola na veľmi nízkej úrovni a v našej obci žiadna. Prechod frontu a ústup hitlerovských armád zanechal stopy i na málo závodoch, alebo niekoľko väčších, či menších živnostiach, ktoré na Kysuciach boli a citeľne poznačil celú hospodársku štruktúru Kysúc. Bolo treba opravovať železničnú trať Bohumín – Žilina, opravovať poškodené mosty a cesty, telefónne vedenie a ďalšie objekty.

Zárobkové možnosti

Tieto pracovné možnosti mohlo dostať len veľmi málo občanov z Kysúc, a preto za prácou museli chodiť na Slezkú Moravu, kde pracovali vo Vitkovických a Třineckých železiarňach a v baniach Ostravsko-karvínskeho revíru. S vďakou na to spomínajú mnohí občania, pretože tu našli zdroj zárobkov a peniaze vyrobené na Ostravský sú ešte i dnes veľmi dôležitou položkou vysokej kúpnej sily občanov Svrčinovca. Tu treba však pripomenúť, že táto práca na Ostravsku znamenala u dochádzajúcich robotníkov i značné ťažkosti – denná strata času 3 – 4 hodín, zlé podmienky cestovania /preplnené vlaky, autobusy/. Často sa nedali niektorí človeku ani pristaviť, zdržiavať, unavení náhli sa domov /do ďalšej práce/, aby pracovali na malom na úrodu skúpom poli, do ktorého ukladajú ťažko vydreté peniaze v baniach a hutiach, alebo aby pracovali na výstavbe svojho rodinného domku. I keď tieto podmienky dopravy sa postupne vylepšovali a vylepšujú zavedením autobusových liniek spájajúcich kysucké dediny s Ostravskom pracovná zaťaženosť pri minimálnom odpočinku je u mnohých robotníkov zamestnaných na Ostravsku veľká i dnes.

Osídľovanie pohraničia

Mnohí občania Svrčinovca na výzvu vlády v povojnových rokoch odchádzajú za lepšími pracovnými podmienkami do Čiech a osídľujú pohraničie, alebo južne Slovensko. V tomto období odišli:

- na Krnovsko – Cyril Krišica, Kubišta Ondrej, Cyril Cyprich, Matej Cyprich, Ondrej Kubalík a ďalší, ktorí sa vrátili po niekoľkých rokoch do Svrčinovca ako Jozef Garaj, Paulína Holkovičová, rod. Strýčková /teraz žije v Smoleniciach/ a Jozef Feranec
- na pohraničie Severočeského kraja odišli – Mikuláš Jarábek, Peter Širanec, Eduard Dej a neskôr navrátiť Vincent Kupka, Anton a František Jarábkovci a Jakub a Michal Zavadovci
- na južné Slovensko sa odsťahovali – Cyprich František /Špiček/, Pajonk Matúš /Vendrišek/, Strýček Rudolf /Švolek/, Strýček Martin od Kysčoka, Šuška Rudolf a Žofia Cyprichová

Živnostenský pomer

Ďalší občania v prvých povojnových rokoch dostávajú povolenie na živnostenský pomer:

- masiar – Pajonk Peter – do roku 1949
- kováč – Dejčík Ján – do roku 1949
- stolár – Liščák Dominik – do roku 1949
- kováč – Kulla Augustín – do roku 1950

- hostinec – Krišica Jozef – 1948 – 1949
- hostinec – Jurišta Matej – do roku 1950
- hostinec – Čudeková Magdaléna – do r. 1949
- potraviny – Padyšák Matej – 1943 do 1945
- potraviny – Jurišta Šimon – 1946 do 1949
- obchod – hostinec – Valocký Jozef
- obchod – predajňa liehovín – Kulla František – do r. 1950
- predajňa tabaku – Padyšáková Hedviga – do r. 1949
- obchod s maslom – Jurga Ignác – do roku 1949
- kramárstvo – Skorková Verona – do roku 1950
- kramárstvo – Kulla František – do roku 1949
- kramárstvo – Jurišta Šimon – do roku 1949
- kramárstvo – Staškovan Imrich – do roku 1949
- obchod s papaierom – Kulla Štefan – 1947 do 1949
- stolárstvo – Pajonk Matúš – do roku 1948
- podkovač – Strýček Eduard – do roku 1949
- výroba liehových nápojov – Jurišta Ignác – 1946 do 1948
- parná píla na drevo – Krella Augustín – do roku 1949
- obuvníctvo – Hlaváč Ondrej
- krajčírstvo – Kotyra František
- hostinec – Cyprich Adolf
- obchod s miešaným tovarom – Jurišta Ondrej
- mlátenie obilia benzínovým motorom – Kubišta Augustín

Keď v roku 1948 dochádza k znárodneniu jednotlivých súkromných podnikov živnostenský pomer v roku 1949 a začiatkom roku 1950 zaniká a začínajú sa vytvárať menšie závody /lepšie povedané dielne/ s počtom do 50 osôb.

Pridružená výroba

V roku 1950 pri Jednotnom roľníckom družstve I. typu vo Svrčinovci vzniká takýto menší závod pod názvom „Hostiteľsko-hospodársky kombinát“ ako pridružená výroba JRD, ktorý má tieto prevádzky:

- krajčírstvo, obuvníctvo, kameňolom, hydinársku farmu, pohostinstvo /Adolf Cyprich/ a potraviny /Šimon Jurišta/

Krajčírstvo

Krajčírstvo- krajčírka dielňa bola umiestnená v byte Mateja Jurištu a jej vedúcim bol Kotyra František z Ústredia obce. V dielni pracovali títo ďalší krajčiri: Urbánek Anton, Budoš Anton /z Čierneho/, Čanecký Jozef /zo Skalitého/, Kotyra Jozef a Papajčík Jozef /z Čadce/ a Jašek Jozef /zo Svrčinovca/. Krajčírstvo bolo zamerané na šitie pánskych a dámskych odevov na zakázku.

Obuvníctvo

Obuvníctvo – obuvnícka dielňa bola umiestnená v budove MNV vo Svrčinovci /terajšia kotolňa/ a jej vedúcim bol Hlaváč Ondrej. Taktiež v nej ešte pracovali: Birtus Adolf, Kyzek František /z Rakovej/ a Andoč Rudolf /tiež z Rakovej/. Výroba bola zameraná na šitie obuvi na zakázku a opravu obuvi.

Kameňolom

Kameňolom – v kameňolome u Mišov /v terajších objektoch strelnice Zväzarmu/ bolo zamestnaných 6 občanov a vedúcim bol Ondrej Jurišta od Jurištov. Výroba bola zameraná na lámánie kusového kameňa do stavebného, či štetinového materiálu pre súkromníkov i národné výbory a na výstavbu miestnych komunikácií.

Štruktúra týchto prevádzok naráža na organizačné a technické ťažkosti, nakoľko nemali vytvorenú materiálnotecnickú, zlé podmienky a nevyhovujúce prevádzky.

Pri zrušení JRD I. typu vo Svrčinovci, ruší sa i jeho pridružená výroba. Po vzniku Jednoty v okrese Čadca, preberá táto obchodnú sieť v obci.

Miestna prevádzka

V roku 1954 sa začína v obci znova ťažba kameňa v Kameňolome u Mišov pod firmou Miestna prevádzka pri MNV.

Výroba škarobetonu

V roku 1956 služby MP /miest. prevádzka/ sa rozširujú o výrobu škarobetonových tvárnic, kde bolo zamestnaných 6 osôb a prevádzkovým vedúcim bol Tomáš Gomola od Kubale. Prevádzka bola vedľa budovy MNV. V tom istom roku sa rozšírila ešte o nákladnú dopravu /MP vlastnila 2 nákladné autá/, o obuvníctvo s vedúcim Ondrejom Hlaváčom od Mišov a o kováčstvo s vedúcim Dejčíkom Jánom.

Výroba kotlov

U kováča Dejčíka sa začína v roku 1958 i výroba radiátorov a kotlov na ústredné kúrenie teplovodné a táto výrobná bola premiestnená do priestorov budovy MNV. Od roku 1966 MP uskutočňuje i montáže ústredného kúrenia, hlavne pre služby obyvateľstva.

V súčasnosti sa MP vo Svrčinovci zameriava len na výrobu kotlov pre teplovodné ústredné kúrenie a montáž ústredného kúrenia. Zamestnáva 10 ľudí – 1 vedúci, 1 účtovník, 1 šofér, 6 zváračov /inštalatérov/ a 1 vedúceho stavebných prác v obci. Materiál na výrobu kotlov a radiátorov sa nakupujú za maloobchodné ceny.

Vo funkciách vedúcich MP sa vystriedali:

- Bohuslav Kulla /od rázcestia/
- Urbánek /od Bubna – teraz od Mišov/ s účtovníkom Františkom Urbánkom, ktorý účtovníctvo vykonával popri zamestnaní

- Masarik Ján zo Zborova – od roku 1972 do roku 1975 s účtovníkom /dôchodcom/ Šimonom Jurištom /Ústredie/, ktorý túto prácu vykonáva doteraz
- od roku 1975 vedúceho MP vykonáva Králik Jozef z Kysuckého Nového Mesta

Medzi najstarších zamestnancov MP patria bratia Čentákovci a súčasný vedúci Králik Jozef.

Značne sa rozšírila kapacita výroby, vzhľadom na veľký záujem občanov z celého okresu o montáž ústredného kúrenia. Ročne to činí okolo 120 montáží ústredného kúrenia pre jedno až dvojbytové jednotky. Vzhľadom na kvalitné a rýchle prevádzanie montáží ústredného kúrenia majú záujem o tieto služby i menšie socialistické podniky /školy, MNV/, ktoré miestna prevádzka v rámci svojich možností realizuje.

Hospodárenie MP

Celkový obrat miestnej prevádzky za jeden rok činí okolo 2 000 000,-- Kčs. Zo zisku odovzdáva mesačne MNV 4% z hrubých miezd a na záver kalendárneho roka prebytok, ktorý činí okolo 150 000,-- Kčs. Okrem uvedených odvodov robí MP pre MNV rôzne služby v rámci socialistických záväzkov pri budovaní a skrášľovaní obce Svrčinovec.

Stredoslovenské mliekarene

V roku 1959 je zriadená v priestoroch budovy bývalej likerky vo Svrčinovci prevádzka Stredoslovenských mliekarní pri závode v Žiline. Výroba je zameraná na spracovanie tekutých výrobkoch mlieka, spracovanie a balenie plnotučného a egalizovaného 2% mlieka, 12% a 33% smotany, výroba tvarohu, masla, hrudky /syra/, smetanového dezertu.

Pri vzniku prevádzky bol vedúcim SSM vo Svrčinovci Demeter Zavrotuk zo Žiliny až do roku 1960. Koncom roka 1959 bola výroba prerušená z technických dôvodov a znova bola daná do prevádzky 1.2.1960. Novým vedúcim sa stal Ignác Kužma z Čierneho a vedúcim výroby Gustáv Mišura z Piešťan. Vo funkciách vedúci výroby sa vystriedali:

- Mikloš Igor z Martina v rokoch 1963 – 66
- Kultánová Jozefa zo Skalitého – 1966 dodnes

V prevádzke SSM vo Svrčinovci pracuje 26 zamestnancov zo Svrčinovca a okolia a 14 zamestnancov ČSAD Čadca /závod automobilovej dopravy/. Medzi najstarších zamestnancov patria – František Kulla /kurič/ a Irena Slováková /pasterantka/.

Po technickej stránke kapacita bola zriadená pre spracovanie 6 až 8 tisíc litrov mlieka a do roku 1975 kapacita vzrástla na 20 000 litrov mlieka denne. Celková výroba vstúpila o 140% v porovnaní so začiatkom výroby a odbytu všetkých mliečnych výrobkov, napríklad:

- výroba v začiatkoch asi 3 milióny – dnes 12 miliónov Kčs
- odbyt v začiatkoch 4 milióny Kčs – dnes 28 miliónov Kčs

V súčasnosti je situácia taká, že kapacitne a priestorovo prevádzka nezodpovedá daným podmienkam a musí sa rozširovať.

Studená výroba jedál

V roku 1956 bola zriadená pri Pohostinstve vo Svrčinovci na rázcestí kuchyňa verejného stravovania, kde sa podávali teplé obedy a večere. Pre nerentabilitu /malý záujem občanov/ bola kuchyňa verejného stravovania zrušená a vedenie Jednoty v Čadci v týchto priestoroch „Výrobňu studených jedál“ pre všetky pohostinstvá v okrese Čadca. Prevádzka je zameraná na výrobu domácej klobásy a tlačanky, sekanej a obložených chlebíkov.

V prvých rokoch prevádzky mal tento malý podnik štyroch zamestnancov vrátane vedúcej Márie Sloviakovej zo Staškova – Potôčkov. V súčasnosti výrobňa má 8 zamestnancov, z ktorých Urbánková Anna je zamestnaná od jej vzniku. Vo funkciách vedúceho prevádzky sa vystriedali: Klušák Ján zo Skalitého, Kormanec Michal z Krásna, Šuška Milan z Rakovej a od roku 1961 terajší vedúci Rajtek Jozef z Kysuckého Lieskovca.